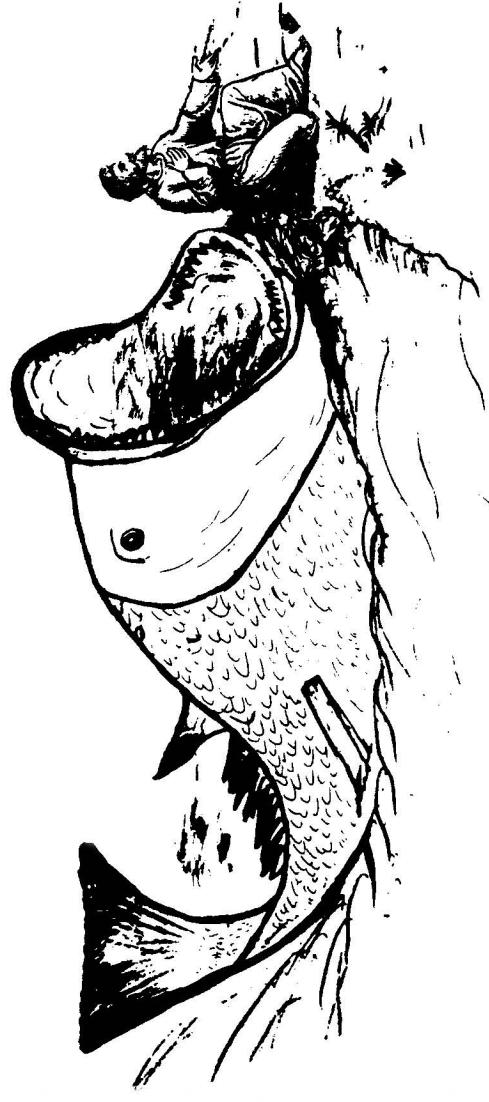

ICITABO

CAKWA

YONA

Copyright 2005
International Publications Services
- All Rights Reserved -
This Manuscript and Computer File
are under copyright by
International Publications Services
P.O. Box 1759, Edenvale 1610
Republic of South Africa

THE BOOK OF YONAH (CHIBEMBA)
FIRST PUBLISHED BY THE BAPTIST PUBLISHING HOUSE
P.O. BOX 31995, LUSAKA, ZAMBIA

ICITTABO CAKWA YONA

tukalobolola ifingi. Lesa alipange filayo kuli abo abapela ne mitima yabo ukuti, taba-katale baba no kubulwa. "Utanda alecefya, akasepe fyacepa; kabili uutanda alefusha, akasepe fyafula. Onse acite umo apangile mu mutima wakwe, te kupela no mutimako nangu mu kupatikishiwa, pantu Lesa atemwo mupe wa nsansa. Awe Lesa ali na maka ya kulenge ca kusenamina conse cipake kuli imwe; ukuti pa kuba ne cafikapo conse muli fyonse inshita shonse, kuli imwe kupake ifyakwafwo mulimo onse uusuma" (Abena Korinti 2 9:6-8).

ICIPANDE 7: AKABANA IFWE ILYO TULEPELA BUNTE

Belengeni Mateo 28:19-20. Yesu aebele abasambi bakwe ukuti bakaleya mu ncende ishingi mukushimikile cebo ca kwa Lesa. Neli funde, lyapelwa ku bacetekela bonse. Ilyo tumfwa ili funde na limo tulasosa atuti, "Kuti nacita shani ica musango yu? Ine ndi fye umwanakashi munono!" Lelo Yesu alipange filayo. Alatulayo kuti akulaba na ifwe inshita yonse. E ico, ilyo tuleshimikile cebo ca kwa Lesa, natwishibe ukuti ali mupepi na ifwe. Belengeni muli Mateo 28:18. Yesu aba na maka yonse. Ilyo ali na ifwe, takwa-kabe icikatucena. Kuti twasosa atuti, "Kuti nacite fintu fyonse muli Kristu uunkoselesha."

UKULEKLESHA:

Lesa alatulaya amano. Alitulaya ukutu-pela Mupashi wa Mushilo ukuti ukaletofunda. Kabili akatupela maka. Alatulaye fisabo, no ku tupelo bulayo bwakutusunga lyonse. E ico, katupele myeo yesu mu kupyunga imilimo yakwe, pantu wene akalatupela fyonse ifyo tukabila. IPEPO:

Copyright 2005
International Publications Services
- All Rights Reserved -
This Manuscript and Computer File
are under copyright by
International Publications Services
P.O. Box 1759, Edenvale 1610
Republic of South Africa

**THE BOOK OF YONAH
(CHIBEMBA)**

**FIRST PUBLISHED
JANUARY - MARCH 1982**

**BY THE
BAPTIST PUBLISHING HOUSE
P.O. BOX 31995
LUSAKA, ZAMBIA**

fya bena Kristu abapya. Nga twaikalilila" muli wene, tuli nokutwale fisabo. Pantu abekalilila muli wene, e ba mutetekela Lyonse. Balaipapa no kufwaya ukuba nge fyo Yesu ali. Balashimikilako na banabo pa fya kutemwa kwa fyo Yesu. Yesu atemenwe abantu bonse. Na bantu nabo bali mutemenwe, kabili balimukonkele. Na mabumba ya bantu yalemukonka konse kuntu aleya. Uwikala muli Yesu, aba nga Yesu. Apo aba uwatemwa Lesa na Kristu, na bantu balimutemwa. Kabili bala mukonka. Aba bantu e fisabo fya mweo wa bwina Kristu. Katweshe na maka ukuba nga Yesu, na ifwe bene tulete abantu abengi kuli Yesu.

ICIPANDE 6: IFYO TUTANDA E FYO TUKALOBOLOLA

Abena Galatia 6:7 batila, "Mwilufiwa, Lesa tasensekwa; pantu ico umuntu abyala e co akalobolola." Umweo twaba na o pano isonde ukaleta ubulobololo. Ubu bulobololo bukafuma mu fyo tucita.

Nga twaba ne milimo ya bupulumushi ninshi tukalobolola ubonaushi. Utungulula banankwe mu bunkalwe na o wine akalobolola ulupato. Takabe ne fibusa. Nge fyo muntu uuli cakolwa alambulwa no bulobololo bwa fipumo, ukucula pamo pene no kulwala.

Lelo uutande mbuto sha nkumbu aba ne fibusa ifingi. "Awe twinenuka mu kucite cawama; pantu ku nshita iyene tukalobolola, nga tatutompweke." (Abena Galatiya 6:9) Uupelo bunte pali Shikulu wakwe akalobolole myeo ya bantu. "Uusende cipe ca mbuto, ukuya aleya no kulila; ukwisa akesa no tupundu, nasende myanshi yakwe" (Amalumbo 126:6). Nga twapela ifingi no mutima umo, ne fwe bene

muli fyonse ifyo bacita, bakonka ubufwayo bwa kwa Lesa. Na o akabapela maka ya kubombe milimo. Bakalabombe milimo iingi ukwabulo kuti banake.

ICIPANDE 4: AMAKA YAKWE E YACIMFYA UKUNAKA KWESU

Belengeni 2 Abena Korinti 12:9. Paulo ali no kunaka kumo ukwalemusakamika mu mubili. Lelo talandile shina lya ici cintu, atile fye "umunga mu munofu." Alelomba Lesa ukuti afumye uku kunaka pa mubili wakwe, lelo Lesa takufu-mishe. E lyo Paulo asambililo kuti uku kunaka e kwalengelo kuti ashipe, no kutetekela muli Lesa. Mu cifulo ca kuba uwa naka, Paulo ali na maka ya kufuma kuli Lesa. Icikuku ca kwa Lesa e ca kumana mu fintu fyonse ifyo tufwaya. Ukutetekela muli Lesa e kuleta amaka muli ifwe. Kuti twacinjanya, amaka ya kwa Lesa yaisa muli ifwe, na ifwe twamupela ukunaka kwesu. Abantu abengi abatontonkanya ukuti baba na maka kabili na mano, e bashate-tekela muli Lesa. Batontonkanyo kutila baba na maka ya kucite fintu fyonse. Ilyo bacite fi balafilwa. Natutetekele muli Lesa muli fyonse no kupela ukunaka kwesu kuli wene, nao atupele amaka.

ICIPANDE 5: ALITULAYA UKUTUPELA IFISABO

Belengeni Yohane 15:5. Nga twaikalilila muli wene, na o akatulenga ukutwale fisabo. Ifisabo fya ci muti ca ndimu ni ndimu. Ifisabo fya ci muti ca myenge, nyenge. Ifisabo fya bwina Kristu, bena Kristu abengi. Cila ci muti ca fisabo cilingile ukutwale fisabo. Cila mwina Kristu alingile ukutwale fisabo

AMASAMBILILO YA BANAMAYO

ICIPANDE ICITABO CA KWA YONA IBULA

1. YONA-UKUFYUKA UKUFUMA KULI LESA.....1
 2. YONA-UKUBUTUKA NA LESA.....5
 3. YONA-UKUBUTUKA KU NTANSHI YA KWA LESA.....10
- NGA CINSHI CINGATUFUMYA KU KUTEMWA KWA-KWA KRISTU?
4. UKUOLELE MFWA UKWABULO KUBA NO MWENSO.....14
 5. UKUSEBANA MU LUPWA PA MULANDU WA KUKANA KWATA BANA, NANGU PA KUBA NA BANA BAUME BEKA BEKA NANGU ABANAKASHI.....18
 6. UKUBA ABASHIPA MU CITETEKELO PA NSHITA YA MATUNKO MULI KRISTU (PAMO KULWALA LWALA, UBULEMA, NA FIMBIPO.).....23
 7. UKUPOKELELA UKUSEBANA NE CITETEKELO (UKUFUME NCITO, UKUKANA KWATA BANA ABASAMBILILA, NANGU ABASHUMFWA MAFUNDE YESU.).....27
- UBULAYO BWA KWA LESA
8. UBULAYO BWA MWEO WA MUYAYAYA.....31
 9. UBULAYO BWA PA MULANDU WEPEPO.....35
 10. UBULAYO BWA PA MULANDU WA KUBA NO KUSAKAMANA MU MUTIMA NA MATUNKO.....40
 11. UBULAYO BWA PA MULANDU WA MANO, AMAKA, PAMO PENE NE MILIMO.....45

ISAMBILILLO LIKALAMBA: ICITABO CA KWA YONA

ISAMBILILLO LYA LELO: YONA-UKUFYUKA UKUFUMA
KULI LESA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Imilimo ya Batumwa
10:15-28

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "E ico kabiyeni, kalengeni
aba nko shonse ukuba abasambi,
mulebabatishisha mwi shina lya kwa
Tata ne lya Mwana, ne lya Mupashi wa
Mushilo: mulebasambilisha fyonse ifyo
namwebele. Kabili, moneni, ine naku-
laba na imwe ukufika na pa kupwa kwa
nshita."

Mateo 28:19-20

INTUNGULUSHI:

Uno mwenshi tuli nokusambilila mu citabo
ca kwa Yonah. Ici citabo calembelwe na Yona
uwali kasesema wa kwa Yehoba. Ishina lya
"Yona" lipilibula "inkunda," pantu inkunda
yaba icuni icatekanya icaba nokutemwa. Mu
masambililo ya muli uno mwenshi tulesango
kutila Yona talecita ukulingana ne fyo ishina
lyakwe lyalepilibula mu nshite shingi. Yona
ali kasesema uwaishibe ubwite bwa kwa Lesa
fintu bwali. Muli ci citabo emo alemba ifyo
Lesalelanda nankwe pa lwa kubombo 'mulimo
untu Lesa ateyenye. Pakulekelesha, Yona
alelanda pa fyo uluse lwa kwa Lesa lwaba pa
ba pano isonde bonse.

ICIPANDE 1: UBWITE BWA KWAYONA NA BUCINTOMFWA
BWA KWAKE

Lesalelandile kuli Yona muli Yona 1:1-3.
Lesaebele Yona ukuya ku musumba wa Ninife

alingile ukucita, nyina afwile ukulomba
Yehoba ukumweba ubwasuko. Amalango ya kwa
Yehoba e yakatwafwilishako ukwishiba ifyo
abanensu bakabila, ne fyo twingabacitila pa
kuti tubafwe. Lelo pa kuba na 'ya mano, ifwe
tufwile twalomba.

ICIPANDE 2: MUPASHI WA MUSHILO E UKAMIFUNDA

Belengeni Yohane 14:26. Yesu alatulayo
'kuti Mupashi wa Mushilo akatwafwilishako
ukwibukishe fyo Yesu asosele. Nga tulefwayo
kusambilila, tulingile ukubelenga Baibebele.
Umupashi wakwe e ukatufunda bwino bwino ifi
pande ifyo tushumfwikisha. Nga tatwaishibo
kubelenga bwino bwino, Mupashi wakwe e ukatwa-
fwilishako ukulaumfwikishe fyo tukalafundwa.
Kabili akafwilishako na bambi abashaishiba
ukusoma. Akamwafwilishako ukwibukishe fyo
Yesu afunda. Kwaba abena Kristu abengi aba-
shasambilila sana sana, lelo balishiba malembo
aengi muli Baibebele. Mupashi wa kwa Lesa e
wabalengo kuti beshibishe. Pa kuti atwafwe,
tufwile twakosapo ukusambilila no kuba ne
citetekelo muli Kristu. Ici e cilayo cakwe,
kabili ubulayo bwakwe bwaba ubwa cine.

ICIPANDE 3: AKAMPELA MAKWA

Belengeni Esaya 40:31. Lesa alaya ukupe-
la bantu bakwe amaka ya kubombe milimo yabo.
Ubu bulayo bu kapelwa ku bantu ba kwa Lesa
"abasalwa ukuba abana bakwe." "Nga ba bantu
baba ni bani?" Baba niabo abakonka mafunde
yakwe. Pa kutendeko mulimo onse, bena balata-
la balomba maka ya kwa Lesa. Tabateyanya
ukucito mulimo uuli onse, kano fye balomba
amaka ya kwa Lesa, no bufwayo bwakwe. E ico,

ISAMBILILLO 11

ISAMBILILLO LIKALAMBA: UBULAYO BWA KWA LESA
ISAMBILILLO LYA LELO: UBULAYO BWA PA MULANDU
WA MANO, AMAKA, PAMO
PENE NE MILIMO

AMALEMBO YA KUBELENGA: Abena Filipi 4:8-20

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "Ndi na 'maka aya kucite
fintu fyonse mu ulenkoselesha."
Abena Kolose 4:13

INTUNGULUSHI:

Abena Kristu bamo bamo bafwaya ukukana
cita imilimo iyo abanabo bapelwa ukuti bacite
kuli Lesa. Bamo bamo batila, "Ine nshaishiba
ifyakubombo 'yu mulimo, kabili nshasambilila."
Bambi nabo batila, "Nshakwata maka ya kubombo
'yu mulimo." Bambi nabo abati, "Ine teti
nshipikishe. Kuti nabwekela ku numa." Lesa
alatupela ubulayo bwakutwawilishako mu bwina
Kristu bwesu, na mu kupelo bunte. Natumone
pa bulayo bwakwe ubwa pa kuba na malango,
amaka, ne milimo.

ICIPANDE 1: AKAPELA MALANGO

Belengeni Yakobo 1:5. Lesa alaya ukuti
akatupelelamo mano nga twalomba. Amalango yantu
akatupelelamo, e yakatwawilishako ukuti twishibe
ukusale nshila sha bulungami. Pantu limo
limo, inshila shibili shimoneka kwati shaba
ishisuma. Alitulaya ukutwafwa ukuti tusale
fintu ifisuma ukufuma pali ifi fintu fibili.
Aya malango e yakafwilishako ababa abafyashi
ba bana ukuti bakalefunda abana babo ifili-
ngile. Ilyo mwana aipusha nyina ukumweba ifyo

45

mukuti ayesoka abena Ninife pa mulandu
lubumbu lwabo. Yona alishibe fyonse ifyaleci-
tika mu musumba wa Ninife pantu aleikala mu
pepi ne nshila iyalepitamo abantu abalefuma ku
Ninife. Kabili Yona alishibe ukuti umushi wa
Ninife wali ukulu, uwalesangwamo ulubumbu
ulwingi kabili ulwamisango iingi.

Yona tatemwenwe abena Ninife. E calengelo
kuti akane ukuyashimike cebo ca kwa Lesa ku
bena Ninife pa kuti bekayebelele membu shabo
nokulapila kuli Lesa ukuti bapusuke. Yona
wena asalilepo fye ukufyuka ukufuma ku cinso
ca kwa Lesa. Aile ku Yafa nokutentemukila mu
ngabala (ubwato) iyaleya ku Tarshishi ukufyuka
ukufuma ku musumba untu Yehoba amutumine.

Yona talefwayo kuti abena Ninife bapusuke
pantu amwene ukuti membu shabo, nashifulisha.
Alefwaya fye ukuti Lesa akabakande cibi. Yona
talepima ulubumbu nga fintu alupima. Wena,
aleti, uwa lubumbu ulunono eulingile ukwele-
lwa.

Bushe na ifwe bene, pamo nga Yona tulala-
bako nokusoso kuti, ulubumbu lwaba ulwapusana
ku cinso ca kwa Lesa? Ukuti ukukana ba ne
cumfwila kuli Lesa lubumbu? Muli Luka 19:10,
Yesu atile, "pantu Mwana wa muntu aishile
mukufwaya no kupususha abaluba." Cila muntu
afwile ukupelwe nshita ya kumfwe mbila nsuma
nokupususushiwa.

ICIPANDE 2: YONA PALI BEMBA

Ingalaba intu Yona anininemo yaleyaleya
ukutali ukufuma ku Ninife. Ilyo batendeke
ulwendo lwabo, kwaishile umwela ukalamba pa
menshi. Abene ba ngalaba pamo pene ne
ntungulushi yabo batendeke ukupepa kuli tu

2

lesa twabo, ukuti tubapusushe. Lelo Yona aile sendama panshi ya ngalaba. Bu cintomfwa bwakwe kuli Lesa bwali munashishe. Awe abene ba bwato e pakumukalipila pantu talepepa kuli Lesa wakwe.

Ilyo tukana ukumfwila Lesa, mu mitima wesu mulaba ukumfwa ukunaka. Tulesha ukufyuka nangu ukukana cita ifyo Yehoba atweba, kabili tatubika amano yesu pa fya ku mupashi. Tulaikoselesho kuti tacikumine muntu nangu umo. Nge fyo Yona aletelele abene ba ngalaba, na ifwe bene kuti twaletelela ba nensu, ukupitila muli bu cintomfwa bwesu. E ico tumwena ukuti abaupana nga bakana ukuti bekale pamo mu cupo cabo, ninshi abali nokuculilamo bana na ba lupwa.

Mu bena Roma 14:21, Paulo aletwibukishako ukutila, "Cisuma ukuleko kulye nama, nangu kunwo mwangashi, nangu kucite cintu conse ico munonko aipunwinamo." Bushe ilyo mwakano kumfwila banenu, mulalengo kuti bambi baipunune? Ilyo tulesala ifyakucita cila bushiku, tufwile twatontankanya nga ca kuti aba nensu kuti bacenwa nangu kuipununa mu fyo tulefwayo kuti tucite.

ICIPANDE 3: UKUKANDWA KWA KWA YONA NOKUPUSU-SHIWA

Ukufuma muli Yona 1:8 abene ba bwato batendeke ukwipusha Yona amepusho ayengi, ayalekana lekana. Mukutetekela kwabo ukwabuse-nshi, batetekelo kuti umo nga abembuka mwi bumba ninshi bonse bafwile bakandwa pa mulandu wakwe, nangu tabali no mulandu. Abena ngalaba balefwayo kwishibo untu ali, uko afumine, ne calengelo kuti abaletelele shamo. Bushe

"Nga tuyebelele membu shesu, wene wa cishinka kabili mulungami ukuti atulekelele membu, no kutusangulula ku kuulanga konse."

UKULEKELESHA:

Tatufwile kuba abasakamikwe mitima. Lesa akatupela fyonse ifyo tukabila. Akasenda ifisendo fya ku mitima yesu. Mu nshita sha bwafya ali no kututumina uwa kutwafwilishako, Mupashi wa Mushilo. Ilyo tukapakaswa pa mulandu we shina lyakwe, Mupashi wa Mushilo akatupele nsansa. Ta'katusuminishe ukuti tukeshiwe ukucila pa maka yesu. Nga twabembuka akatubelele luse. Katubike myeo yesu muli wene.

IPEPO:

kufyukilamo ukufuma ku matunko yene aya. Abo bonse abaikala mu pepi na Lesa lyonse fye bakasange nshita ne nshila ya kufyukilamo ukufuma ku matunko. Uwatetekela Lesa teti asose ukutula, "Icilengelo kuti ncite 'fi matunko, pantu yaciba ayakulu sana sana." Nga tatwakwate citetekelo, lyena tuli nokucimba ku matunko.

ICIPANDE 6: AKATUBELELO LUSE

Dabidi acitile ulubembu ulukulu nga nshi. Abomfesho amaka yakwe pamo nge mfumu ukuti atume umulume wa mukashi umo ku nkondo ukuti ayefwa, e lyo Dabidi ali nokupoko' mukashi wakwe. Alelande fintu ifya bufipa mulandu wa kucite cintu ca musango 'yu mu mutima wakwe. Lelo ali uwatemwa Lesa. Ilyo kasesema Natani alangile Dabidi ifyo ulubembu lwakwe lwali, Dabidi ali shininkishe no kusakamana. Alekele no kuibepo bufi. Abwelele kuli Lesa mu kulomba ubwelelo. Lesa na o ali mubeleleko luse no ku musuminisho kuti alemubombela. Kuti mwabelenga pa mulandu we pepo lya kwa Dabidi muli Amalumbo 51. Ili pepo lyali lya kulombo 'bwelelo kuli Lesa.

Ilingi line cilabe ca'afya ku bena Kristu ukumono 'lubembu lwabo. Limbi nalyo tatufwaya ukusumina ukuti lubembu nga twacite fintu fimo. Abena Kristu bambi nabo nga ba bembuka balaba no mwenso ica kutula balafwaisho kufisama ukufuma ku cinso ca kwa Lesa. Balakano kuya na ku ng'anda ya mapepo pa mulandu wa membu shabo. Balakana no kuyebelele membu nge fyo Dabidi acitile.

Twaba no bulayo bwa kwa Lesa ubwa kutila akatubelelo luse nga twayebelele membu shesu. I Yohane 1:9 tubelengo kuti,

muleibukisha ico mwacitile icalengele ukuti cibusa wenu abe mu bwafya? Na limo ulya muntu nao alafwayo kwishiba ico mwacitile filya. Kabili alafwayo kwishiba icalengelo kuti mucite filya ukwabulo kwipusha!

Yona alilapile membu shakwe. Nelyo aleyebelela, ali na maka yakulande fya cine ku bene ba ngalaba. Yona alishibe ubufwayo bwa kwa Lesa, ukuti ali no kuposwa mu mesnhi pa kuti akandwe pa mulandu wa bu cintomfwa bwakwe. Nao Lesa alifikoseshe ukuti Yona apite mukucula sana sana pa kuti afike ku bufwayo bwa kwa Lesa. Lelo ici, e cali ica'angukapo ukucila ukwipaisha abantu ba bene.

Abashele mu bwato balyeseshe na maka ukuti bafike ku mulundu. Lelo basangile ukuti calibalingile ukuposa Yona mu menshi. Yehoba e pakuteyanye cisabi icikulu ukuti cimime Yona. Ifyo Yona aikele nshiku shitatu no tusuba tutatu munda ya cisabi, e lyo apuswike, efyo na Yesu Kristu ashikilwe mu ninga inshiku shitatu no tusuba tutatu, e lyo panuma alimine pa bafwa ukuti ayetuteyanishishe ncende ku mulu (Belengeni Mateo 12:39-40).

INTUNGULUSHI:

Mwisambililo lya lelo natumona ificitika ngo muntu akanokumfwila Lesa. Yona alipatile abena Ninife, kabili talefwayo kuti nabo bene bakapusuke. Lelo ulupato tefyo Lesa afwaya. Lesa atemwa abantu ba nko shonse. E ico, alefwayo kupela bena Ninife inshita ya kulapile membu shabo. Lesa nao atemenwe Yona nelyo akene ukumfwila. Akandile Yona, lelo alimwafwileko ukuti angabwela kuli wene nokucitefyo Yehoba amwebele. Yona alipuswike pantu alilapile membu shakwe.

Aya e mepusho ayo mufwile ukutontonkanyapo
ilyo mwakulapepa. Bushe abena Kristu bamo bamo
balapata abena Kristu banabo ico bafuma ku
calo cimbi nangu baba aba mutundu umbi? Nangu
nico baba abasange ndalama ishingwi? Nangu
nici baba na masambililo ayanono? Nangu
baba aba masambililo ya patali? Bushe ifi e
fyo Yehoba afwaya?

ISAMBILILO 2

ISAMBILILO LIKALAMBA: ICITABO CA KWA YONA

ISAMBILILO LYA LELO: YONA-UKUBUTUKA NA LESA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Aba Hebere 12:1.5-6

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "*rube abafule eifinine conse
no tubumbu ulwalambatila, tubutuke no
makosha ulubilo ulwabikilwa ifwe.*"
Aba Hebere 12:1

INTUNGULUSHI:

Ilelo twalatwalilila ukusambilila kwesu
pali Yona pantu nomba nabwela kuli Lesa.
Yehoba akandile Yona pantu alimutemenwe.
Ilyo lyonse ilyo Lesa atukanda tatufwile
ukuba no mwenso. Pantu Yehoba alacenjeshwa
bana bakwe abo atemwa. Alatufwaisho kuti
tulemumfwila ilyo twaluba, aletwibukisho kuti
alatusakamana ukupitila mukutukalipila.

Pa nshita ya kucenjeshiwa, cilaba ica
'afya ukuleka ifyalubembu ifyo tucita. Kabi-
li cilakalifye mitima yesu pali ii nshita.

yonse, kabili ulatwibukisha ku fya kufunda
fya kwa Yesu. Ilyo mulecula, ibukisheni
ukuti muli nankwe. Alilaya ukuba na imwe,
kabili ubulayo bwakwe bwa cine.

ICIPANDE 4: AKALETA INSANSA MU KUCULA KWENU

Belengeni Mateo 5:11-12. Umwina Kristu
nga acula, afwile ukwishiba ukutula na Yesu
wine alipakeswe. Umweo wa mwina Kristu nangu
ube uwa bwafya pano isonde, umwina Kristu ali
nokulambulwa ku mulu. Umuntu nga akandwa pa
mulandu wa bu bifi bwakwe, lyena ninshi ca
mulinga pantu alufyanya. Tafwile kuba uwasa-
nsamuka muli ubu bucushi. Abena Kristu
balacula mu nshile shingi mu citetekelo cabo.
Bamo bamo balapumwa no kukakwa. Bambi nabo
balatamfiwa ukufuma mu lupwa lwabo. Abena
Kristu abengi nabo, tabapita mu ma cushi ya
musango yu. Balaba abashipa nangu basekwe ku
banabo. Kabili bena balatwalilila muli Kristu
nangu abantu babo na banabo baba muli bu
cakolwa nangu mu buloshi. Limo limo balasekwa
pa mulandu wa kukana cita ifi fintu. Umwina
Kristu ilingi line kuti aponena mu bwafya bwa
musango yu. Lelo ubulayo bwa kwa Lesa bwaba
pali abo bonse abapakaswa pa mulandu wa bulu-
ngami bwabo mwi shina lya kwa Lesa.

ICIPANDE 5: MU MATUNKO YONSE, ALI NO KUMWAFWI-
LISHAKO.

Belengeni 1 Abena Korinti 10:13. Amatunko
ayo tuba nayo eyo abena Kristu bambi nabo
baponenamo. Ubulayo bwa kwa Lesa bwa kutila,
amatunko yonse ayengatuponena yafwile yalingana
na maka yesu. Lesa takatusuminishe ukuti
tweshiwe ukucila apapela maka yesu. Akatupela
maka ya kucimfya, kabili akatupela nshila ya

Lesa e upanga amaluba ayaba aya wamishapo ukucila ne fyakufwala fya ba sha mfumu. Yesu atile, tulingile ukufwailishe fintu fya ku Mupashi ilyo tatulafwaye filyo fya ku mubili nangu ifyakufwala. Talosha mu kutila ifwe tube abanang'ani, abalolela fye ukuti Yehoba Lesa e ukatupele filyo, nangu ifyakufwala. Alafwayo kuti ifwe tube ne citetekelo ukucilo kuti tulefwailisha no kusakamana pa mpiya na pa fintu fimbi. Abantu abengi tabasansamuka. Balapose nshita yabo mu kufwailishe filyo, ifyakufwala na fimbipo. Katutashe Lesa pa fintu atupela. Katubombeshe, no kubike fintu fya mailo mu maboko ya kwa Kristu.

ICIPANDE 2: AKASENDE FISENDO FYESU

Belengeni muli Mateo 11:28-30. Abena Kristu bamo bamo balaba ne fisendo ifingi. Umwanakashi mukamfwilwa alaba no mulimo wa kulisha no kufwika bana. Abanakashi bambi nabo balakwata balume aba bapuma. Bambi nabo bala-bombesha mukufwaye fya kulya nangu babe abalw-le. Abashala nabo balatine mfwa. Ifi, e fisendo ifyafina pa kusenda. Abo bonse ababa ne fisendo, Yesu alebeta. Akabapelo kutusha. Alefwayo kuti bakasende ikoli lya kwa Kristu, pantu lyaba ilya'anguka. 1 Petro 5:7 atila, "Amasakamika yenu yonse bikeneni pali wene, pa kuti asakamana imwe."

ICIPANDE 3: AKAMPELA UWA KUMWAFWILISHAKO

Belengeni Yohane 14:16. Yesu alaile ukuti akala'aba na basambi bakwe. Bali no mwenso no kusakamikwe mitima. Abebelo kutila ali nokuya kuli wishi, lelo uwa kubasansamusha ali nokwisa. Ali e Mupashi wa Mushilo. Aba na ifwe lyonse, kabili alatwafwilishako mu mafya

Mu ba Hebere 12:11b, tumfwa ukutila apo inshita yapita, kutwalako icisabo ca mutende, ica bulungami."

ICIPANDE 1: IPEPO LYA KWA YONA NOKUPUSUSHIWA

Bushe kuti mwaelenganya ukumono muntu uwingatemwa ukwikala mu nda ya cisabi? Yona alikelemo. Alitemenwe pantu apuswike fye kwempe ukufuma ku mfwa ya kunwena nokwibila pakati ka menshi. Acenjeshiwe mupepi ne mfwa. E calengelo kuti abe no mupashi uupya mu mweo wakwe. Aishileishibo kuti amaka yonse yali muli Lesa. Kabili aishilesango kuti ukusala inshila yakwe, ukucile nshila ya kwa Lesa kulatwala mu bwafya. Pa numa aii uwaiteyanya ukukonke fyo Lesa amwebelo kucita.

Ta capeleele fye mukuba inshiku shitatu no tusuba tutatu mu nda ya cisabi, lelo pamo nga Yesu, apele umweo wakwe ku ba pano isonde. Abene ngalaba bali pamo nga bantu ba pano isonde (bali abasenshi). Yona fye, ewali fye umu Hebere mu cibwato. Alibapuswishe ukupitila mu kuipelo kuti aposwe mu menshi.

Kwaliko umukashana umo uwapile ku mulilo. Uyu mukashana ali uwa caice. Abantu abengi balekana ukumuloliesha. Tabalefwaya nokuloliesho mwana wakwe. Ilyo naipwishe icalengelo kuti apye, umubiye alinjebele pa fyacitike. Ilyo mwana wakwe ali akanya, ing'anda yakwe yatende-ke ukupya. Uyu mukashana aile kukutapa amenshi ku mumana. Ilyo abwelele ailesanga uko ing'anda yalepya. Umwana wakwe ali mukati. Ilyo abwelele aileiposa mu kati ukuti apususho mwano. Muli uyu wine mulilo emo apilile. Lelo umwana wakwe pa kukula alikene ukumfwila fintunyina alemweba, kabili aleseka nyina. E

Eico abena mupalamano basakamene. Bamo bamo baile ipusha nga cakutula umweo wakwe wa wa-minwe fintu apitilemo. Pa kusosa, nyina aleti, "Nga calicitike na kabili, kuti nacita fintu nacitile pa kubala pa kuti mupusushe."

Ni banga abali muno ng'anda abengaipelo kuti bafwile pa mulandu wa banabo? Na limo kuti cawamisha ukufwila aba pa lupwa lwesu ukucila abana babene, nangu umutundu umbi. Nomba Lesa aletulanga ukupitila mu fyacitike kuli Yona na Kristu ukuti tufwile ukuyafishe cebo ca kwa Lesa na kubashili bantu besu.

ICIPANDE 2: YONA AUMFWILA YEHOBA

Muli Yona 3:1, Lesa aleeba Yona ukuyashimike cebo cakwe ku musumba wa Ninife. Nao Yona acitile fyo fine. Uyu musumba wali ukalamba nga nshi icakuti calesenda inshiku shitatu pa kuushinguluka. Pa numa yakwendaukamo bushiku bumo, Yona atendeke ukusoka bena Ninife ukuti Lesa ali nokubakanda pa numa ya nshiku amakumi yane ne mpusho. Asendele cebo ca kwa Yehoba ku bena Ninife.

Elenganyeni ncende iyo mwingapitamo inshiku shitatu pa kuti mupwishe ukushinguluka. Nomba elenganyeni ukuti uyo musumba waiswilemo na ci nkupiti wa bantu. Kabili amayanda yali ayatitikana. Muli 'yi nshila emo mwingamwena icikope icingalingana ne fyo umushi wa Ninife wali. Apo Yona acitile ifyo Lesa amwebele, e calengelo kuti abena Ninife babe ne nshita ya kulapila ukufuma ku membu shabo. Bushe ne'fwe bene tulesoka aba pano isonde pa bulwani ubukaponena nga bakana ukulapila nangu ukupokelela Yesu Kristu nga Katula wabo? Bushe mwalikana ukuya shimike

ISAMBILILLO 10

ISAMBILILLO LIKALAMBA: UBULAYO BWA KWA LESA

ISAMBILILLO LYA LELO: UBULAYO BWA PA MULANDU WA KUBA NO KUSAKAMANA MU MUTIMA NA MATUNKO

AMALEMBO YA KUBELENGA: Amalumbo 23

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "Amasakamika yenu yonse bikenzi pali wene, pa kuti asakamana imwe."

1 Petro 5:7

INTUNGULUSHI:

Abena Kristu abengi tabeshiba bwino bwino ilyo baba ne fisendo ifingi mu mitima yabo. Ukucila nga na bakwatako abanabo abaleikala bwino mu fintu ifingi. Na Dabidi wine ali no bwafya bwa musango 'yu. Asoseko kutila, "Pantu nafinwike abatakisha, ilyo namona umutende wa ba bifi" (Amalumbo 73:3). Lesa apela bana bakwe ubulayo ubwingi pa iwa kuba ne fya kusakamana ifingi mu mitima yabo, pano isonde. Ilelo natumfwe pali aya mafya yamo yamo.

ICIPANDE 1: ALI NOKUTUPELA FYONSE IFYO TUKA-BILA

Relengeni muli Mateo 6:33. Bushe mwali-tala amusakamanapo pa mulandu wa fintu ulupwa lwenu luli no kulya? Bushe mwalitala amuba na masakamano aengi pa mulandu wa kusapula? Yesu aletufunda ukuti Lesa akatupela fyonse ifyo tukabila. Apo Lesa apele filyo ku fyonni, bushe imwe tamwacindama ukucile fyonni? Cinshi mwingalasadamanina pa mulandu wa fyakufwala?

pepo lyenu, kabili akamwasuka. Kabili alaya ukuti ali no kuba pebumba lya bantu abalepepa nangu babe abanono. Belengeni Mateo 18:20.

ICIPANDE 7: MUPASHI WA MUSHILO AKAMWAFWILI-SHAKO

Limo limo, umwanakashi kuti afwaisho kut alande na Lesa mwi pepo, lelo ukwabulo kwishi ba ifya kupepa. Umutima wakwe kuti waisulamo na matontonkanyo aengi ica kutila afilwa no kulondolwelako Yehoba. Nga tatwaishibe fya kupepa, Lesa alitulayo kuti Mupashi wa Mushil ukatwafwilishako ukwishiba ifya kulanda. Belengeni abena Roma 8:26-27.

UKUPIKULUKAMO: BUSHE KUTI MWALONDOLOLA IFYO AYA MA BESHI YAPILIBULA?

1. Mulingile ukulomba - Mateo 7:7
2. Ikalilileni muli wene - Yohane 15:7
3. Lombeni ne citetekelo - Mateo 21:22
4. Beleleni uluse no kulomba ubwelelo Marko 11:25-26
5. Lombeni mu bumfisololo - Mateo 6:6
6. Lombeni pamo na banenu - Mateo 18:20
7. Mupashi waMushilo ali no kumwafwilishako Abena Roma 8:26-27

IPEPO:

cebo ca kwa Lesa ku banenu pantu fye mutonto-nkanya ukuti baba aba bembu abaciIamo, kabili balingile ukwipaiwa kuli Lesa? Ngo muntu abela Lesa bu cintomfwa, kuti aonaule myeo ya bantu abengi pa mulandu wa kukana umfwa kwakwe.

ICIPANDE 3: ABENA NINIFE BALAPILA UKUFUMA KU MEMBU SHABO

Abena Ninife balicetekela nokulapile membu shabo. Baliikenye ukulya nokufwala amasaka pa kuti balange Lesa ukuti bali no bulanda sana sana pa membu shabo. Ilyo kateka aumfwile aebele abantu bakwe pamo pene ne fitekwa ukuti fingafwala amasaka, pantu pa kulanga Lesa ifyo bali no bulanda, nao ali no kubabelelo luse. Basubile ukuti Lesa alibatu-mine uwakubasoka ku fyali no kubaponena. Ici cilangililo calangile ifyo baleumfwa mu mitima yabo pa cinso ca kwa Yehoba Lesa nao, amwene imicitile yabo, kabili asangile ukuti tabalesenteka. E calengele ukuti Lesa apusushē umusumba wa Ninife.

Yona atuminwe ukuti ayesoka fye abena musumba wa Ninife. Icakonkelepo, cali mulimo wa bena Ninife abene. Nga balefwaya ukukana lapile membu shabo nga bacitile umwabelele amano yabo. Uku kwali kufwaya kwabo abene, Lesa nao atetekele mu fyo baisalile abene beka. Umulimo wesu waba fye uwakushimiko bunte ku bashili abena Kristu. Mupashi wa Mushilo upusushē myeo ya bantu. Lesa teti atutume ku musumba wa bantu nge fyo atumine Yona, lelo kuti atutuma ku bantu abo tukumana nabo cila bushiku mu ncende ishalekana lekana. Nga twayafika ku ng'anda intu basungilamo indalama, nangu ku kutandalila abena mupalamano, nangu

uko batumina amakalata, tulakwate nshita ya kushimike cebo ca kwa Kristu kuli bonse abo tukumanya. Nomba ngatulebutuka na Lesa, tuli nokwasha ukushimikilako muntu uuli onse, uufwayo kwishiba Lesa ukupitila muli Yesu Kristu.

INTUNGULUSHI:

Ifyo cawamisha ukwafwilishako abashaishiba ifikabaponena ku ntanshi ukupitila mu kubasoka! Balilapile bwangu ukufuma ku membu shabo, nao Lesa alibapuswishe ifyo tusansamuka pa kushimikile cebo ca kwa Kristu ku ba shamwishiba, nokumona uko bapusushiwa.

Ilyo twakulapepa ka'wesheko ukulemba mashina ya bantu abo twaishiba abalingile ukupokelela Kristu. Pa nsa shinono natulande pa fyo bengasokwa pa fikabaponena. Nga ca kutila bekala mupepi naifwe, bushe kuti twateyanye nshita ya kubatandalilako? Nga ca kutila bekalo kutali, bushe uko baba kuliko mishoni uo twingalombelako, nangu kuti twalomba ukuti Lesa atumeko umo?

Nomba katube na mapepo ya kupepela inshita ya kushimikilamo icebo ca kwa Kristu kuli bamo bamo abo twaishiba, nangu abo tushaishiba. Pa kulekelesha lombeni ukuti tube abashipa muli Kristu, na mukupelo bunte pe shina lyakwe.

"Ne fintu fyonse ifyo mwalomba mu kupepa, na mukutetekela kuti mwapokelela." Lesa alitulayo kutupela ifyo tumona ukuti fyaba ifya 'afya nga twamulomba mu citetekelo.

ICIPANDE 5: ULEBELELO LUSE NOKUFWAISHO KUTI UBELELWO LUSE

Belengeni Marko 11:25-26. Nga tulefwayo kuti Yehoba omfwe amapepo yesu, tufwile twabalilapo ukubelela banensu luse, ukwabulo kubelela banensu luse, ninshi nao Lesa takatubelelo luse. Ulupato ne fikansa, e ficingilele nshila yesu ukufuma kuli Lesa. Ukubelela bantu luse, e kufumya ificingilila mapepo yesu ukukana fika kuli Lesa. Tulingile ukulomba Lesa ukutubelelo luse pa mulandu wa membu shesu. Pantu imembu shesu kuti shaiminina pa kati ka kwa Lesa na ifwe. Natweleleko abatulile misha. Na ifwe bene tulelombo 'bwelelo pa fibi ifyo tubacita. Natulombe Lesa ukuti akatubelelo luse.

ICIPANDE 6: BENI ABA MU CINSHI ILYO MULEPEPA

Belengeni Mateo 6:6. Ilyo Yesu ali pano isonde, kwali abaletonkanyo kuti bali abalungami, kabili baleilanga ku bantu ba nabo pali ifi fine, ilyo bali aba bembu. E calengele ukuti balesansama mu ncende ishasansulwa no kupelepepo pa kuti beshibwe kuli bonse. Yesu abebelo kutila, abalecite fya musango yu balepelwe fyo balefwaya. Pantu balefwayo kuti babamone ku bantu, no kubalumbanya. Lelo alikenye abasambi bakwe ukuti bekalacite ca musango 'yu. Nga mulefwayo kupepa kuli Lesa, mwilasakamano kutila bantu bamimone nangu iyo. Yesu atile, mulepepela mu cipinda ca ng'anda icaibela, mweka. Lyena Lesa akomfwe

Kristu emo e ngacita fyonse ifya mu bulungami.
Ipepo elitulunda kuli Kristu Yesu.

ICIPANDE 3: LOMBENI CONSE ICO MULEFWAYA

Belengeni Yohane 15:7. Lesa alitulayo kuli ngatwalomba fyonse ifyo tulefwaya mu citetekelo, nao akatupela. Nga kanshi ica musango yu calola mwi? Bushe kuti twapokelela conse ico tulefwaya? Ee, ngatwaikalilila muli wene ne cebo cakwe caba mu mitima yesu. Pantu ngatwaikala muli wene, tatwakalombe ifintu ifyakuitemwa fwe bene, nokuleta ululumbi kuli ifwe. Teti tulombe fintu ifingonaulo bunte bwesu nangu konaule milimo ya bantu ba kwa Yehoba. Nge cebo cakwe caikala muli ifwe, lyena tukalombo kutila akatupele ifyakucindi-kilamo ishina lyakwe, no kuleto lulumbi kuli wene. Lesa aliiteyanya ukutupela conse ico tufwaya. Mu malembo ya muli Baibele yamo, tumfwa ukutula "ngatwalombe cili conse mwi shina lyakwe," akatupela. Ici, tacalola mukusoso kutila tulebomfya aya mashiwi mu mapepo yesu yonse. Lelo kuti twayabomfeshu mu fintu ifyo na Yesu e ngapepelapo.

ICIPANDE 4: LOMBENI NO KUTETEKELA

Ubushiku bumo Yesu na basamoi bakwe bali ne nsala. Basangile umukunyu uwali na mabula aya-yemba ne Iyo tayali ni nshita yakutwale fisa-bo. Yesu atile, "Ukufuma lelo, uyu muti tawakatale autwale fisabo." Ilyo apwile ukulanda, pa kwisapitapo libili basangile uyu muti na uma. Abasambi balipapile, lelo Yesu alibebele ukuti besunguka pali ci. Abebelo kuti, ici, cali fye akantu akanono, lelo nga bali ne citetekelo, bali no kulanda mashiwi yeka, no kuseshe mpili. Muli Mateo 21:22 Yesu atile,

ISAMBILILLO 3

ISAMBILILLO LIKALAMBA: ICITABO CA KWA YONA

ISAMBILILLO LYA LELO: YONA-UKUBUTUKA KU NTAN-SHI YA KWA LESA

AMALEMBO YA KUBELENGA: Hosia 12:6

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "*Tabaleni nokwishibo kuti ndi Lesa.*"

Amalumbo 46:10

INTUNGULUSHI:

Ilelo twalapwisha amasambililo yesu aya muli Yona. Pa kubala, Yona afyukile ukufuma kuli Lesa. Lelo bwangu bwangu asangile ukuti takwaba uwingafisama ukufuma ku cinso ca kwa Lesa. Pantu Yehoba aba ponse ponse. Pa numa yakulapila ukufuma ku fibi fyakwe, Lesa apele Yona umulimo wa cibili. Muli Yona 3, natumfwo kutila Yona alebutuka nokutangila ku ntanshi ya kwa Lesa. Ilingi line na ifwe bene tusa-ngwa muli uyu wine musungo wa kubutukila ku ntanshi ukucila ukubutukila ca pamo na Lesa.

Mu citabo ca kwa Hosea, balatwibukisha ukuti tulelolela pali Lesa. Hosea 12:6 atila, "E ico iwe mu kwafwa kwa kwa Lesa obe, bwela; ikato luse no bupingushi, no kulolela Lesa obe pe." Loleleni pali Lesa, mwilatangila ku ntanshi yenu. Butukeni nankwe.

Fwe bengi twakwata abafyashi, ba nkashi shesu pamo pene na ba munyinefwe abengafwayo kuti bapokelele Kristu pamo nga Katula wabo. Ici cintu, kuti caba ica'anguka nga ca kuti twabafwilishako, nangu nga cakutula twabwela kuli Yesu. Lelo iyi te nshila ya kwa Lesa. Cila muntu alingile ukuisalila. Limo limo tulafwayo kuti tucite fintu ilyo inshita

tailakumana bwino bwino. Mu cifulo ca kuti tulolele Yehoba Lesa ukuti atutungulule, tulatingila ku ntanshi ya kwa Lesa. Naifwe bene tulakwata mafya pamo nga Yona.

ICIPANDE 1: IFYO YONA ASHALEFWAYA

Yona ali nobulanda! Alifulilwe nganshi. Alisebene pantu ifilumba fyakwe muli fyonse ifyo aseeme amwene kwati tafyali no kucitika. Amoneke ngo waseseme ifya bufi. Tasakamene pa lulumbi lwa kwa Lesa. Alandile kuli Lesa pali fyonse ifyacitike. Atile, "Mwe Shikulu, ifi fine e fyalengelo kuti mfume pa cinso cenu. Nalishibe ukuti mwali nokubelela uluse pali shi mpulumushi sha bantu. Nomba ine mwancita nge cipuba. Bali nokunseka ukutula ndi kasesema wa bufi, Kuti ca ngwamina ukufwa." Yona asakamene fye pa lulumbi lwa kuba kasesema, lelo tasakamene pa nsansa sha kupususha bena Ninife.

Kuti kwabe nshita ilyo twingatwishika ukuti tushimike cebo ca kwa Lesa kwi bumba lya bantu pantu tulatina ukuti bali nokutuseka. Tuleshiba ukuti balakabilo kumfwe cebo ca kwa Kristu, lelo tatufwayo kuti batuseke. Limbi nalyo tulakwate nsoni shakubomfyo lulimi lwabantu bambi pantu tutontokanya kuti bakatuseka. Tuleibukisho kutila na Yesu Kristu wine alisekelwe, nokupumwa. Lelo katulumbanye shina lyakwe pantu alifwile nokwima ukufuma pa bafwa, kabili nomba ali no mweo pa kuti na ifwe tukapusushiwe.

ICIPANDE 2: YONA NO MUSAMBO WA NSUPA

Ilyo Yona asoselo kutila "ca ngwamina ukufwa ukucila ukuba no mweo," Yehoba alimwipwishe ukutula alondolole uwa mupele

kabili teti twasuke. Bushe Yehoba kuti aumfwe pepo lyenu? Bushe kuti amyasuka?

ICIPANDE 1: MULINGILO KWIPUSHA

Lesa kuti aumfwe pepo lyenu nga mwamulomba. Ukwabulo kupepa, ubulayo bwa pa mulandu we pope teti kube bwenu. Yesu atile, "Lombeni kabili cilepelwa kuli imwe, fwayeni, kabili mulesanga, kunkunsheni kabili kuleiswilwako kuli imwe" (Mateo 7:7). Umwana wenu nga amilomba menshi yakunwa, bushe ta mu mupela? Ukwabulo, kulomba teti mu mupele nangu pabe amenshi. Afwile alomba. Lesa alitutemwa. Ifwe twaba abana bakwe, kabili alafwayo kuti atupele fintu ifisuma. Aba uwaiteyanya ukumfwe pepo lyesu.

ICIPANDE 2: UKWIKALILILA MULI WENE

Muli Yohane 15:1-7, Yesu aipashanya ku mwangashi. Atile, abantu bakwe baba pamo nge misambo ya kuli ulya muti. Ii misambo nga yaputulwa ukufuma ku muti, ninshi imisambo ili no kuma. Umweo waiko waba mu muti ukalamba. Ukwabulo yu muti, imisambo teti itwale ifisabo. Ninshi yaba iyafye. Na bena Kristu nabo abafuma kuli Kristu baba nge fi fine. Nga baba abataluka kuli Kristu, imyeo yabo ninshi yaba iya fye. Pantu ilyo bapela ubunte babo-mfya amashiwi ayabulamo amaka. Ne cilenge fi fyonse kufuma ku upela maka. Nge misambo yaba iyalundwa ku miti, ii misambo ninshi ikaba na maka. Pantu cila musambo ufumya maka mu cimuti ca misambo ine ii. No muntu wine uwaba muli Yesu afumya maka muli Kristu. Kuti alomba conse ico alefwaya, na Kristu kuti amwafwa. Kuti ashimikila na maka. Kabili kuti atwale fisabo. Ukwabula Kristu, ninshi wafye. Muli

- (4) Uwacetekela muli Yesu Kristu aba umuntu umupya - 2 Akorinti 5:17.
- (5) Umweo untu Yesu apela wa mutende Yohane 4:14.
- (6) Lesa ali nokusunga uwa mutetekela umuyayaya - Yohane 10:28.
- Bushe mwalicetekela muli Yesu Kristu? Nga tamulacetekela, kuti mwa mucetekela ilelo. Nga mwalicetekela kale, mutoteleni pantu abane filayo ifishaiwamina.

IPEPO:

ISAMBILILO 9

UBULAYO BWA KWA LESA.

ISAMBILILO LYA LELO: UBULAYO BWA PA MULANDU WE PEPO

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: *"Ukupapata kwa mulungani ku bomba ku maka ayengi."*

Yakobo 5:16b

INTUNGULUSHI:

Ilelo twalalanda pa lwa mulandu wa bulayo bwa pe pepo. Ukupepa, e nshita kabili e nshila ya kulandilamo na Lesa. Ukufuma na pa kutendeka, abantu baleleta fyonse ifyo balefwaya kuli Yehoba mwi pepo. Abantu bamo balatwala mapepo yabo kuli tu lesa twa bufi, utwabumbwa na mabwe nangu ifi muti. Utu tu lesa teti tumfwe pepo lya muntu fintu lili,

amaka ya kupingule fyo asosele, na yakufulwa nge fyo afulilwe. Yona aileikala munshi ya muti nokulolela pa fyali nokucitika kuli wene. Ilyo ali palya pene no kufulwa sana sana, Lesa nao e pakumupelo musambo wa nsupa ukuti umene, no kukula nokupela Yona icintelelwe ukuti ekale umwatalala. Alitemenwe nga nshi pa cintelelwe ico ali naco. Acitile pamo nga kana kanono akafuililwe cibi pa numa ya kukana 'ya mu kutandalilo mubiye. Nyina e pakumupele cakunwa icatalala. Alipokelele ici icakunwa, no kusansamuka, lelo aitile pa nshi ukwabulo kuti eshibe. Alitwalilile ukufulwa na kabili. Kwaishile cishimu icaishile lya umusambo wa nsupa mpaka fye wauma. Yona e pa kufulwa no kufwaisho kuti afwe nakabili. Kwali umwela uwakaba, na kasuba sana sana. Apene afwe. E ico, asalile ukuti afwe.

Yona ali ngo mwaice, aletontankanya fye pa lwa mweo wakwe. Bushe limo limo na ifwe bene tucita nge fyo Yona acitile? Ilyo umulimo wabombwa mu nshila iyo tushateyenye, bushe tulafulwa? Mu citabo ca bona Efese, Paulo ali tusokele ukuti tatufwile kuba pamo ngo tunya mu mupashi, lelo tukulileko pamonga Kristu, nokuleto lulumbi kuli Yesu (Abena Efese 4:14-16). Tatufwile ukulaba abaitemwa. Tufwile ukulakulilako pa kuti abantu bambi bamone fintu tulekula nga Kristu, Shikulu wesu.

ICIPANDE 3: YONA ASAMBILILA FINTU ULUSE LWA KWA LESA LWABA

Yona 4:9 e mo Lesa aleipusha Yona ukuti alande ico afulilwe. Yehoba akalipile Yona nokumusambilisha icalungeme ukucita. Aebele Yona ukuti "uli no luse pa musambo wa nsupa untu nalenga ukuti umme, uyo ushabyele! Lelo

ine ndi luse pa myeo ya bantu amakana ikumi limo na yabili, pamo pene ne fite kwa ifyali mu mushi wa Ninife." Cinshi calengelo kuti Yona asakamane umusambo wa nsupa ukucila pa myeo ya bena Ninife bonse? Bushe kuli wene icintelelwe calicindamishopo ukucilo myeo ya bena Ninife? Yehoba alimwebelo kutila ateme-nwe aba pano isonde bonse.

Te bantu beka, lelo ne ng'ombe shine!

Abo Lesa apendele ni abo abashali no wa kuba-fwilishako.

Les a abumbile fintu fyonse kabili ali no luse na pa finama, pamo pene na pa bantu. Nga tuli nokukula pamo nga Kristu, tufwile twatemwa ifya pano isonde fye fyonse, nge fyo Yehoba afitemwa. Tufwile ukumfwa uluse pa bantu, no kubasoka. Kabili tuleibukisha abana banono abashaishibe filungeme mpaka fye twabasambilisha. Tulingile ukusunga bwino ifinama no kufitemwa. Tulingile twasambililo kutemwa kwa kwa Lesa.

INTUNGULUSHI:

Twa sambilile fingi ukufuma kuli Yona! Ilyo nomba twafika ku mpela ya ici citabo, tulesanga ukuti Yona ali pamo nga Yesu mu fintu fimo fimo ifya muponene. Yehoba alangile Yona ukuti atemwa bantu bonse. Umutundu no kupusana kwa mimonekele ya nkanda fyafye. Yesu alatwebo kuya ku ba mu misumba ya pano isonde yonse nokubeba ifya kwa Kristu, ne fya pa mulandu wa kupusushiwa. Ilyo twamono kutila ibumba limo nalipokelela Kristu, tulingile ukulifunda, nokubacita ukuti babe abasambi ba kwa Yesu (Mateo 28:19-20). Tulakunto lukungu ukufuma ku makasa yesu, nokuyapele

mweo untu akwete. Tunwa aya menshi ilyo tupokelela Kristu ngo Mupususshi wesu. Belegeneni Yohane 4:14. Uuli no mweo wa muyayaya aba no mweo uwa lundwapo. Tendauka endauka mukufwayo kwangala kwa pano calo. Amenshi ya mweo e yapwishe cilako cakwe. Alaba uwa mutende ne nsansa lyonse. Nga twanwako amenshi yamweo, na ifwe bene tutekuta.

ICIPANDE 6: LESA E USUNGO MWEO

Belengeni Yohane 10:28. Ngo muntu alayo kuti akatetekela muli Yesu Kristu ninshi alayo kuba nankwe umuyayaya. Yesu atile, takwakabe uukamufumya mu minwe ya kwa Wishi. Abena Kristu bamo bamo balaba no mwenso nga babemuka. Batontonkanyo kutila bakalufya umweo wabo uwa muyayaya. Ee, ca cine. Lelo balingile bayebelele fibi fyabo fyonse, na o Lesa akasungwa umweo wa muyayaya untu abalaya. Umwina Kristu alafwaisho kucite fya bulungami. Kabili alesha na maka yakwe ukuba umulungami. E ico, balaba no bulanda nga babembuka pantu ulubembu lulabafumya kuli Lesa. Nga ca kuti alipususshiwa, lyena ninshi takatale alufya ipususki lo lyakwe. Ubu, e bulayo bwa kwa Lesa. Bwaba ubwacine.

UKULEKELESHA:

Ifilembelwe pali ici cipande ca kulekelesha, e filayo fya kwa Lesa pa mweo uupya:

- (1) Umuntu uwacetekela akaba no mweo wa muyayaya - Yohane 3:16.
- (2) Umuntu uwacetekela, ali no mweo wa muyayaya nomba - Yohane 3:36.
- (3) Uushacetekela takabe no mweo wa muyayaya - Yohane 3:36.

Yesu atile, umuntu onse uushamucetekela takabe no mweo wa muyayaya. Lelo aba "mutetekela bakaba no mweo wa muyayaya." Umweo wa pee utampa ilyo fye wapokelela Kristu. Abantu bamo bamo batila umweo ukatendeka ilyo tukema mu muku wa cibili, lelo Baibele tefyo ilanda ifya musango 'yu. Itila umuntu uwacetekela e waba no mweo wa muyayaya.

Icipande cakulekeshesha muli ili lembo, caba ubulayo kuli abo bonse abashacetekela muli Yesu. Bena tabakapelwe umweo wa muyayaya, lelo bakakandwa kuli Lesa.

ICIPANDE 4: ICIBUMBWA CIPYA

Belengeni 2 Abena Korinti 5:17. Lesa alilayo kutila, "Ngo muntu aba muli Kristu ninshi asanguke cibumbwa icipya. Pantu umweo wa muli Kristu waba uupya. Baibele itila uwacetekela muli Kristu ninshi "nafyalwa cipya cipya." Ilyo muntu afyalwa pano isonde, afyalwa nga kana kanono mubili unono, no mulopamo. Uyu mubili, ulakulilako nokwaluka mu misango iingi. Lelo ulaba umu wine. Muli Yesu Kristu, umuntu alafyalwa ku "Mupashi wa Mushilo" cipya cipya. Alasanguka icibumbwa icipya. Umwe wakwe uwa pa kale uwalubembu ulapita, lelo ifisa muli wene bulungami bwa kwa Lesa.

ICIPANDE 5: UMWEO WA BULUNGAMI

Umwanakashi umo aile ku chisima ku kutapa menshi, kulya kwine eko akumene na Yesu. Yesu amwebelo kuti ali nokumupela menshi ya mweo. Uyo onse uwalenwa menshi ya ku cishima ali no kumfwe cilaka na kabili lelo pa numa ya kunwa menshi ya mweo, icilaka cali nokupwa. Ali nokwikuta. Aya menshi ayo Yesu alelandapo

cebo ca kwa Shikulu kwi bumba limbi ukuti lipusushiwe.

Ilyo twapwishe sambililo lyesu pali Yona, natweshe ukuipepelako.

- (1) Ukuti ilyo tuleshimike cebo ca kwa Yehoba Lesa, twiba na kapatulula.
- (2) Ukuti tuleba ne nshita ya kuleta bantu kuli Kristu cila mulungu. Pantu nga twatendeka kuleto muntu umo cila mulungu, pa kupwo mwaka, lyena cila muntu akaleta impendwa ya bantu 52 kuli Yesu.

ISAMBILILO 4

ISAMBILILO LIKALAMBA: NGA CINSHI CINGATUFUMYA
KU KUTEMWA KWAKWA
KRISTU?

ISAMBILILO LYA LELO: UKULOLELE MFWA UKWABULO
KUBA NO MWENSO

AMALEMBO YA KUBELENGA: Abena Roma 8:33-39

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "*Kabili nga naya nokumupeka-nisho bwikalo, nkesa kabili no kumupo-kelela kuli ne mwine.*"

Yohane 14:3

INTUNGULUSHI:

Cinshi ico abantu batinine mfwa? (Esheni ukwipushe 'li lipusho mu nshila iyanaka pa kuti bonse bapele ubwasuko bwabo.) Ukulingana no buntu bwesu tulasakamana pa fikesa citika ku ntanshi mu myeo yesu. Ne cilangililo ico twingomfwa bwino ca fintu tucita ilyo twima

ukuti tuye ku ncende intu tushaishiba muli bashi. Tutontokanyo kutila, bushe bashi yandi ileyafika pa nshite isuma ilyo talilaye shitima Iya ku ncende iyabele kwakuti na kwa kuti? Nga nacelewa nalaya ncite shani pantu takwaba motoka nangu ishitima na limbi ilyaku-yako mpaka fye umulungu uleisa pali cine? Nangu limbi bashi nga yafwila pa musebo twalacita shani? Mulaba abasakamana pa lwendo lwenu pantu tamwishiba fintu luli no kuba. Na pa mfwa pene tatwishibe fyo ili nokuba. Kuli abo abacetekela Kristu, Baibele yaba na ma beshi aengi ayalanda pali uyu mulandu.

ICIPANDE 1: BUSHE MFWA YABA SHANI?

Imfwa isa ilyo mweo wa muntu ufuma mu mubili. Umubili nga wafwa ninshi tawakacite kantu pano isonde. Ufwile ukushikwa. Pantu umubili te muntu. E ng'anda iyo muntu aleikailama ilyo ali no mweo. Umuntu onse aba mupashi uutwalilila ukubapo pa numa ya kufwa kwa mubili. Abena Kristu balishibo kutila imfwa e mwishi uubatwala ku kuba na Lesa. Bushe kuti twakwato mwenso pa mfwa iili nokwisa pali ifwe nangu pali ba cibusa besu?

ICIPANDE 2: UKULOLELE MFWA, IMWE MWE BENE

Abantu abengi, pamo pene na bona Kristu tabafwayo kumfwa mashiwi ya pa mulandu wa mfwa nangu panono. Lelo imfwa e cintu icikesa pali ifwe umo umo, bambi muli ifwe bakafwa ninshi baice, bambi nabo ninshi bakote, ifyo fine. E ico, apo twaishibo kuti takwakabe kubutuka ukufuma ku mfwa, ifwe bonse kuti catuwamina ukusala ifyakucita ifingatwafwako pa mulandu wa mfwa.

ICIPANDE 1: ICO YEHOBA ATUPELELA UBULAYO

Lesa atupela ubulayo bwingi ukuti tube mu lukuta lwa bantu bakwe. Na imwe bene mwafyalilwe mu lukuta. E cilenga ukuti tusange filyo fya kulya pamo na ba mu lupwa lwesu. Mwaba ne ng'anda ya kusendamamo ne fyakufwala. Mu ma cushi ya pa ng'anda mulafwilishako, kabili mu mapalo namo mwine mulasansamuka no lupwa. Imimonekele yenu yapala aba fyashi benu. Mu fintu ifingi, mwasenda imisango ya mu lupwa lwenu. Ilyo mwasangwike abena Kristu, mwaishile fyalwa mu lukuta lwa bantu ba kwa Lesa. Lesa nao alefwayo kuti mube abana bakwe pantu mwafyalwa mu lukuta lwa bantu bakwe. Kabili alafwaisho kuti mulebo-mfyako ifya mu lupwa lwine ulu. Alafwaisho kuti ne mwe bene mulepokelela no kubomfya ifye palo ifyo apela ku ba mu ng'anda yakwe. Mufwile ukwishiba ukuti bushiku bumo mukapita mu ma cushi ayo Yesu apitilemo. Lesa alafwayo kuti mube aba mupala. E co atupelela ubulayo bwingi muli Baibele.

ICIPANDE 2: UMWEO UFUMA MU KUTETEKELA

Ilelo twalatontokanya pa bulayo bwa kwa Lesa pa lwa mweo wa muyayaya. Belengeni muli Yohane 3:16. Uyo onse uutetekela muli Yesu Kristu kuti aba no mweo wa pee. Ubu, e bulayo bwa kwa Lesa ubwa cine. Apo atemenwe ifwe, atupelo Mwana wakwe. Nangu tutungulule myeo iileta ifya musebanya kuli wene, Lesa alitute-mwa. Nga twacetekela mwi shina lyakwe lyena tukaba no mweo wa muyayaya. Ubu bulayo, bwa muntu fye onse uwacetekela.

ICIPANDE 3: UMWEO WA MUYAYAYA NOMBA

Belengeni Yohane 3:36. Muli ili beshi,

mashiwi ya kuti, takwaba icingatufumya ku kutemwa kwa kwa Kristu. Lesa acindikwe.

ISAMBILILO 8:

ISAMBILILO LIKALAMBA: UBULAYO BWA KWA LESA

ISAMBILILO LYA LELO: UBULAYO BWA MWEO WA MUYAYAYA

AMALEMBO YA KUBELENGA: 2 Petro 1:4-11

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: *"Ukuti muli ifyo e mo mufu-
zambaki le ukufuma mu kubola kwa mu
zambumbwa ululi pano isonde, nokuba
abakumako ku mbela ya bulesa."*

2 Petro 1:4

INTUNGULUSHI:

Nga mwapange cilayo mufwile mwaesha ukufi-
shilisha ifyo mwalaya. Lesa alatulaya ukutwa-
fwilishako mu fintu ifingi. No bulayo bwakwe
bulaba ubwa cine lyonse fye.

Kuti twabelenga pali ubu bulayo muli
Baibele. Lelo ifi te mpela ya fyonse. Tuli-
ngile ukulafilomba ukufuma kuli Yehoba mu ma
pepo. Umufyashi wa mwana kuti asoso kuti,
"Nga waicindika mu mibele yobe, ndi no kuku-
shitile laya ilisuma." Umwaice nga acita
fintu bamwebele ninshi akapelwa ici ica bupe.
Yehoba na o alatulaye fintu ifisuma nga
twatetekela. Alatupelo bulayo pa mulandu we
pepo, lelo ne fwe bene tufwile twaba no
mukosha wa ku pepa. Ubulayo bwa kwa Lesa
bwapelwa ku bana bakwe.

Ilyo bapolele Stefano amabwe, alishibe
ukuti ali no kufwa. Alecita shani pa kulolela
imfwa yakwe? Belengeni Imilimo ya Batumwa
7:55-60. Bushe Stefano ali no mwenso wa kufwa?
Alesakamana pa ba nankwe, asakamene na pali
abo bonse abalemwipaya.

Cilemoneka kwati umutumwa Paulo ali ne
nsansa ilyo alelolele 'mfwa yakwe, pantu
alefwaisho kuba na Kristu. Mu bena Filipi
1:21-23 atile, "Pantu kuli ine ukuba no mweo
ni Kristu, kabili ukufwa bunonshi. Nga napelwo
kuba no mweo mu mubili, ninshi cili kuli ine, e
mulimo wa kusandulule fisabo. Awe ico ningasa-
la nshishibe; lelo naobelwa kuli 'fi fibili.
Mfuluko kuya no kuba pamo na Kristu, pantu e
cawamisha ukucila."

Aba bantu babili bali abashipa ilyo
balelolele mfwa yabo pantu bali abatetekele
muli Kristu sana sana. Balipokelele no
kutetekele bulayo bwa kwa Kristu ubwa kutila
bali no kuba nankwe pa numa ya kufwa. Belenge-
ni muli Yohane 14:1-3.

ICIPANDE 3: UKUPOKELELE MFWA YA MUTEMWIKWA NO
MUTIMA UMO

Imfwa ya muntu u o twatemwa ilaleta
bulanda sana sana pantu ipilibulo kutila tatwa-
kamonane nankwe ilyo tuli pano isonde. Ukuba
ne mitima ya kusakamana no kuponye filamba,
cifyalilwa. Pantu ngo mutemwikwa afwila muli
Yesu, lyena kuti, twatila tukaba nankwe ku
ntanishi, umuyayaya.

Muli Yohane 11:25-26, Yesu atile, "Nine
kubuka kabili umweo, uuntetekela nangu afwa
akaba no mweo, na onse uuli no mweo kabili
antetekela, takafwe umuyayaya."

ICIPANDE 4: UKWAFWILISHAKO ABALI NO MWENSO
WA MFWA

Pamo nga bona Kristu, kuti twapelwe nshita ya kushimike Landwe Iya kwa Kristu ku ba nensu abalufya umutemwikwa wabo. Pa nshita ya cililo, ta caba ica'anguka ukushimikile cebo ca kwa Kristu. Pantu, ukulingana ne ntambi, bamo bamo balalila na mashiwi aya kalamba nga nshi. Umwina Kristu kuti ca muwamina ukweshana na maka ukukoseleshako aba bantu. Ilyo batalala, elyo angashimika 'mashiwi ya kubakoseleshako. Ulu lupwa nga lwaba ulwa bona Kristu, Iyena kuti ca'angukako ukubakoselesha mu mashiwi ya kwa Lesa. Mu shita sha musango'yu, limo limo emo abantu basangila ubwafwilisho sana sana, pamo pene na mapalo.

INTUNGULUSHI:

Ukupitila mu malyashi yesu aya lelo, natusango kuti, imfwa caba e cintu ica cifyali-lwa pano isonde. Ilyo mwasango kuti, imwe, pamo na ba mu ng'anda yenu mwaba no mwenso wa kufwa, mufwile mwaesho kutontonkanya pa mulandu uulengo kuti tulefwa. Belengeni amalemba ya pa mulandu wa mfwa na kabili. Esheni ukufwailisha pa Iwa bulayobwa kuba no mweo wa muyaya pa numa ya kufwa. Muipushe aya mepusho. Bushe nalitetekela no kucetekela muli Lesa wa maka yonse? Bushe, cine cine Lesa aba na maka ya ku mpela umweo wa muyayaya? Bushe, ca cine ukuti, Kristu afwilile pa mulandu wa membu shandi ukuti ampusushe mbe no mweo? Nga ca kuti tamwaishiba ifya kwasuka aya mepusho,

Fwe ba fyashi ba bana, natwibukisho kuti abana besu bushiku bumo bakaba abakalamba. Nga kuti twabasambilisha shani ukuti babe abena Kristu? Tufwile ukutendeka ukubafunda ifya kwa Kristu ilyo bacili abaice. Kutu mwabashimikilako utushimi twa muli Baibele, kabili kuti mwabasambilishako na ba beshi abapi. Kutu muleimba nabo inyimbo sha kwa Lesa no kubasenda ku ng'anda ya mapepo. Ilyo balufyanya kuti mwabalungika. Balangeni ukuti mwalibatemwa. Nga ba cilamo kuti mwabakanda. Mufwile ukubalanga ukuti ing'anda yenu e ncende yabo iyo bengasansamukilamo. Ifyo fyonse kuti fyabafwilishako uku kula bwino.

INTUNGULUSHI:

Mwi sambililo ilipwile, natusambililamo ifintu ifingi pa fya matunko yamu mweo wesu. Bushe ifi fyonse kuti fyatufumya ku kutemwa kwa kwa Kristu? Nga twabika icitetekelo cesu muli wene teti tucimfiwe. Pantu natumfwa kale ifyo aya matunko ye ngakoshe citetekelo cesu nangu ifyo ye ngatucimfya. Tapaba uwingenta aya amafya mu mweo wakwe, lelo nga yatuponena tufwile twayapokelela no kuba abashipa. Pantu Kristu alitulaya ukuti, umweo wa bwina Kristu waba uwa'afya nga nshi. Alitulayo kuti akaba na ifwe. Umutumwa Paulo atile, "Pantu ndesubila, ndeti, nangu nimfwa, nangu mweo, nangu ni ba malaika, nangu ni ba mulopwe, nangu fintu ifyabapo, nangu ifikesabako, nangu fya maka, nangu kusansama nangu kushika, nangu icibumbwa cimbi, te kuti cibena maka ya kutupatululako ku kutemwa kwa kwa Lesa ukwa muli Kristu Yesu Shikulwifwe" (Abena Roma 8:38-39). Nga twakwate citetekelo pamo nga Paulo, Iyena na ifwe bene bene kuti twalanda aya

shingi. Ica cindamishapo kuba funda ifyebo fya kwa Kristu. Pa nshita imo imo kuti twabafwilishako ukuba na masambililo ya pa mulu. Te cintu ca'anguka ku bana besu ukupwishihe sukulu, no kuya ku masambililo ya pa mulu. Ici lenge fi fyonse, ni ci ama sukulu yaba ayanono. Ilyo mwasango kuti teti mukumemo ukwafwilishako abana benu ukutwalilila na masambililo yabo, lyena kuti mwatotela Lesa pa kubafwilishako ukufika mu ma fomu antu ba bamo, na pa kusambililako ifishinka fimo fimo. Limo limo kuti twabashitile fitabo fimo fimo ifyo bengabomfya mu kutwalilila masambililo yabo ku ntanshi mu kubelenga na mu kulemba. Nga muli no bulimi kuti mwasambilisha bana baume ifya bulimi, pantu abakashana batemwa amasambililo ya kwipika, no kubila ifya nsalu. Ica cilapo kubapela utumilimo twakubomba mu nshita shonse. Lombeni Lesa ukuti amupele amaka ya kumwafwilishako ukubatungulula muli uyu mulimo.

ICIPANDE 3: ABANA BAMO BAMO BALABA BA MU NSHUMFWA

Ne lyo aba fyashi bafunda bana babo mu fya kufunda kwa kwa Kristu ifya kubatwala mu nshila sha bulungami, abana bamo bamo balakana ukukonke fyo ba bafunda, pantu bamono kutila, ifya calo fyaliwamisha ukucile fyebo fya kwa Kristu. Mu lushimi nangu mu mulumbe untu Yesu aumine pa lwa muntu umo no mwana wakwe untu tukuto kuti "Umwana uwalubile," wishi ali no mu kosha wa ku mufunda kabili alitwalilile ukusubilo kuti ali nokubwela ku ng'anda kuli wishi. Ne fwe bene tatufwile kuleka ukupepelako abana besu no kubatemwa nelyo balatulango kuti tabatutemwa. Tufwile uku-twalilila ukulabatemwa.

iombeni 'ntungulushi ya mu cilonganino cenu ukuti imulondolwele bwino bwino.

Natulombe ukuti Lesa akafumyemo umwenso muli ifwe, kabili tukabe ne subilo lya mweo wa pee. Natulande pamo na Paulo amashiwi ya kutila, "Pantu ndesubila, ndeti, nangu ni mfwa, nangu mweo, nangu ni ba malaika, nangu ni ba mulopwe, nangu fintu ifyabapo, nangu fintu ifikesapo, nangu fya maka, nangu kusanama nangu kushika, nangu icibumbwa cimbi, te kuti cibe na maka ya kutupatululako ku kutemwa kwa kwa Lesa ukwa muli Kristu Yesu Shikulwifwe" (Abena Roma 8:38-39).

ISAMBILILLO 5

ISAMBILILLO LIKALAMBA: NGA CINSHI CINGATUFUMYA KU KUTEMWA KWA KWA KRISTU?

ISAMBILILLO LYA LELO: UKUSEBANA MU LUPWA PA MULANDU WA KUKANA KWATA BANA, NANGU PA KUBA NA BANA BAUME BEKA BEKA, NANGU ABANAKASHI

AMALEMBO YA KUBELENGA: Abena Roma 5:1-5

ICAKUSUNGA PA MUTIMA: "Ukusenamina kwandi kwakumana kuli iwe, pantu mukunaka eno amaka yandi yalengo kufikapo."
2 Abena Korinti 12:9

INTUNGULUSHI:

Pa numa ya kutemwana, umwaume no mwanaka-

shi balopana, no kuba na bana. Abana, balaleta insansa mu ng'anda, kabili tutila e baleta ama palo ukufuma kuli Lesa. Nomba, ciba shani nga bafyashi bafilwo kufyala bana? Bushe ica musango yu cipilibulo kutila Yehoba tatemwa abafyashi ba muli iyi ng'anda? Awe. Bushe ici na limo calola mu kuti ici cupo tacafuma kuli Lesa kabili nga balefwaya kuti balekana? Iyoo, ifyamusango 'yu tefyo cipilibula. Katumfwe ku fyoo kalemba wa ili cisambililo alesosa kuli ifwe.

ICIPANDE 1: ICUPO UKWABULA BANA

Umwaume nga aupo mwanakashi, elyo aba babili tabakwete abana, cilaba icamusebanya sana sana. Kuli bambi, umwanakashi kuti aimita bwangu bwangu, lelo kuli bambi nabo cilapose nshita. Abalume na bakashi nga basuminishanya ukukwato mwana, lyena kuti cawamisha. Ukuya kuli shing'anga wa cipatala ca buteko e cingaba icakwafwilishako pantu ena kuti alondolola bwino bwino icilengele ukukawakwato mwana. Ilingi line kuti cawama ngacakuti bonse babili baendela ca pamo. Pantu limbi uwingalenga mulume nangu umwanakashi. Pa nshita imo ine kuti mulelomba Lesa ukuti akamwafwilisheko. Ibukisheni ifyo Sara na Hana muli Baibeale balombe abana kuli Lesa, na o alibapele pa numa ya nshita iitali.

ICIPANDE 2: AMAPALO NANGU TAMUKWETE ABANA

Yesu atile, "Pa mulandu wa ici, umwaume akasha wishi na nyina, no kulambatila ku mukashi wakwe; kabili aba babili bakaba umubili umo. E ico, tacaba nomba babili, lelo mubili umo. E ico, ico Lesa alundenye, umuntu e lundulula" (Mateyo 19:5-6).

yonse kuli Lesa nokutetekelo kuti ali nokutwafwilishako? Paulo atile, "Nomba ku uli na mba ya kucita no kufushako ukucila ifyo tulo- mba atemwa twelenganya, umwalola maka yakwe ayabombela muli ifwe" (Abena Efese 3:20). Alelanda pali Lesa uwa maka kabili uwaishiba fyonse, uwaluse. Yesu muli Mateo 7:7-11 atile, "Lombeni, kabili cilepelwa kuli imwe; fwayeni mulesanga; kunkusheni kabili kuleiswi- lwako kuli imwe; pantu onse uulomba alapelwa, no ufwaya alasanga, no ukunkusha aleswilwako. Bushe n'ani pali imwe, uo mwane nga alombo mukate alamupele libwe? Na limo nga alombe sabi alamupele nsoka? E ico imwe mwe mbifi, nga mwaishibo kupa abana benu ifya bupe ifisuma, pali bufi Shinwe wa mu mulu akacishapo nganshi ukupele fisuma ku ba mulomba!" E ico ngatwacetekelo kuti Lesa alitutemwa kabili alatusanga, tukamulombaukuti akatupele ifintu tukabila. Kanshi natumutetekele ukuti akulaficita. Lelo ifwe tatufwile ukwikala fye panshi nokulolelo kuti Lesa akaponye filyo pa makasa yesu. Tufwile ukucita ifyo Lesa atweba. Limbi umwanakashi pa ng'anda kuti alecitako utumilimo utwakwafwilishako umulume pa ng'anda. Limbi nalyo, abana kuti baleafwilishako. Mu fya musango yu, Lesa akatulange fyakucita.

ICIPANDE 2: AMASAMBILILO YA BANA BESU YABA AYA CINDAMA

Abena Kristu bonse ababa aba fyashi bala- fwaya ukumona ukuti abana babo basambilila ukuya ku ntanshi. Ici e cisuma sana sana, ifwe pamo nga bafyashi tulingile ukwafwilisha- ko abana besu sana sana muli uyu mulandu. Lelo ku lubali lumbi kuti twasango kutila uyu mulandu te waba uwacindama weka mu nshite

ISAMBILILLO 7

ISAMBILILLO LIKALAMBA: NGA FINSHI IFINGATUFU-
NYA KU KUTEMWA KWA KWA
KRISTU?

ISAMBILILLO LYA LELO: UKUPOKELELE UKUSEBANA
NE CITETEKELO (UKUFUME NCITO,
UKUKANA KWATA BANA ABASAMBILILA,
NANGU ABASHUMFWA MAFUNDE YESU.)

AMALEMBO YA KUBELENGA: Mateo 6:25-33

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: *"Iseni kuli ine, bonse mwe
bacuwmtika kabili abafinwa, na ine
nalampelo kutusha."*

Mateo 11:28

INTUNGULUSHI:

Muli ili sambililo lya lelo, twalasangibi-
lila pa fintu ifilengo kuti icitetekelo cesu
cibe icanaka no kutufumya kuli Kristu. Mu
myeo yesu mulaba ubwafya ubwingi, amatunko
pamo pene no musebanya. Ifwe pamo nga bena
Kristu, tufwile twaesha na maka ukuba aba-
shipa. Kabili tatufwile twasuminisho kuti
ifi fintu filetucimfya nokutufumya kuli Kristu
uwatutemwa. Nga kuti twacita shani ica
musango yu?

ICIPANDE 1: IFINTU FYONSE FIFUMA KULI LESA

Ilyo mulume nangu mwanakashi afuma pa
ncito nangu ba mutamfya, ica musango yu kuti
caleto bwafya pa ng'anda. Pantu nga ni ku
kalale, bushe kuti afisanga shani ifyakulya?
kuti asanga kwi ndalama sha kulipile ng'anda?
Isha kulipila bana ku sukulu na fimbipo?
Lelo Lesa alishibe fi fyonse, kabili alatusu-
nga bwino. Bushe kuti twaleta aya mafya

27

Muli shino nshiku, abaume abengi nga
basango kuti umukashi wabo tafyele umwana,
balafwayo kuti ba muleke. Nangu atemwisho
mukashi wakwe, ukutemwa kuntu aba nako pa
mwana kulacishapo. Lelo ukufunda kwa kwa
Kristu takwabefi. Atile, "Nabababili
bakaba umo." Tatile, "Bakaba umo pa numa
ya kuba no mwana." Umulume nomukashi balingile
ukuba umo nangu tabakweto mwana. Kabili kuti
baba ne nsansa nangu tabakweto mwana. Ca
cine ukutula ukwabula bana ing'anda teti ibe
ne nsansa ukufikapo, lelo Lesa kuti abaletele
palo. Umwanakashi nao alingile ukutotela Lesa
pa kubaleta pamo no mulume. Umukashi tafwile
kupela umulume umulandu pantu tamupele umwana,
no mulume nao tafwile kupelo mukashi umulandu
pali ci cine.

ICIPANDE 3: UKUPOKELELE FINTU IFYO TUSHINGAPI-
LIBULA

Muno calo ca Africa, abantu abengi bale-
ikala na bana ba bafyashi abafwa, nangu
abashakwate cuma ca kubasunga bwino. Ica
musango yu cisuma nga baumfwana. Uyu mwana
kutiba mutemwa ngo mwana wabo. Bafwile
ukwishibo kuti uyu mwana nga akulila mu
ng'anda yabo kuti aisa'ba kateka wa calo,
intungulushi ya cilonganino, nangu shing'anga
wa mu cipatala ca buteko. Abengalenga fyonse
fi ukuti ficitike ninshi ni aba bene aba
mukushishe. Nomba ici naciwamishapo ukucilo
kutibekale beka ukwabulo kuti basungeko
mwana nangu umo pantu lyena kuti baba no
bulanda sana sana. E ico, kuti bafilwa no
kubombe milimo ya kwa Lesa bwino bwino.

Umwanakashi umo umwina Kristu alishimike-
po ifyo ali uwalefwaisho kuba no mwana pantu
takwete nangu umo. Atile mu myaka ya ntanshi,

20

ilyo baupene no mulume, alefwaisho kuba no mwana. E ico, ilingi line alelile filamba pantu takwali nangu cilangililo ca kuba no mwana. Asukile alomba Yehoba ukuti alemubomfya mu ng'anda ya mapepo pa kuti atwale imilimo ya kwa Lesa pa ntanshi. Awe Lesa amulengele ukuba kafundisha wa masambililo ya pa mulungu mu filonganino ifingi ifya mu musumba untu aleikalamo. Muli uyu mulimo emo abele ne nshita ya kwafwilishako abalumendo na bakashana abengi ukuti beshibe cebo ca kwa Lesa. Aleti, muli iyi nshila akwete abana abengi ukucila tintu aletonkanya. Aba bana baleisa ilingi line ku ng'anda mukusambilila ifyebo fyakwa Lesa, ukufuma ku bafyashi babo.

Abantu abaupana ukwabula bana, balingile ukusambilila ukuti kuti caba ipalo ukukana 'ba na bana ukulingana nokuteyanya kwa kwa Lesa. Balingile ukwishiba ukuti uku, e kuteyanya kwa kwa Yehoba mucupo cabo. Lesa ninshi alibapelo umulimo umbi uwo bali no kumbombela. Ubu, nge bufwayo bwa kwa Lesa, kuti abapele palo ilikalamba nganshi.

ICIPANDE 4: UKUBA NA BANA ABAUME NANGU
ABANAKASHI BEKA BEKA

Indupwa ishingi tashifwayo kuba na bana abaume beka beka nangu abanakashi beka beka. Lelo ilyo mwafyala bana baume nangu abanakashika beka beka mufwile ukutotela Lesa pa kumipela ubu bupe. Temweni cila mwana pali aba bonse, no kubasunga ukuti Lesa akabapele ifyakucita ku ntanshi.

Ica cilapo ca kutila mulelomba Lesa ukuti alemyafwilishako pamo pene na balume benu,

ICIPANDE 4: YESU ALIBOMFWILILEKO INKUMBU

Mu Malemo ya mu fitabo fya Mbila Nsuma, tulasangamo icilangililo ca kwa Yesu ilyo alekumanya abalwele. Abo bonse abo akumenye alebabelela inkumbu kabili alibaposeshe ukufuma ku bulwele bwabo. Nefwe bene tufwile twakonka icilangililo ca kwa Yesu Kristu. Cishinka ukutilla tatwaba na maka yakundapa balwele, lelo kuti twabafwilishako nokubalango kutemwa.

Ilingi line umwana nga cilema nangu alalwala ubulwele ubushipola bwangu, abafyashi bala-musuula sana sana. Limbi nalyo balamupata ukucila bana bambi. Limo limo ukubano mwana wa musango yu kuti kwaleto musebanya pa lupwa. Lelo tufwile ukwishibo kutilla, icilema nangu umwana uuli icilema alafwaisho kuti tumutemwe, ukucila abatuntulu.

INTUNGULUSHI:-

Muli ili sambililo emo twasambililo kuti mu matunko yonse tufwile twailuka no kumona fintu amapalo ya kwa Lesa pali ifwe yaba mu nsansa shesu, mu bumi na mu mutende untu tuba nao mu mitima yesu. (Peleni aba nenu inshita ya kulumbulako amapalo yantu baishiba.) Muli fyonse natusambilile ukubika maka yesu muli Lesa. E ico, natulombe Lesa ukutwafwilishako muli fi fyonse.

mukubomfya mano ayo Lesa atupela. Nge fyo ulya mwanakashu uwalwele ubulwele bwa kufumyo mulopa acitile, ukuya ku kumona ba sing'anga abengi. Alitetekelo kutila, nga ca kuti akumya fye ku nsalu ya kuti Yesu pa kuti apo-shiwe. E ico, Yesu pa kumumona alimwebelo kuti, "We mwana, icitetekelo cobe nacikuposha; kabiye umutende, kabili ube umutuntulu ku bulwele bobbe" (Marko 5:34).

ICIPANDE 3: UKUTEMWA, NOKWAFWILISHAKO ABANTU
BAMBI UKUTI BACIMFYE AMATUNKO
YABO.

Ilelo, ilyo twakulaenda mu musumba, tuli nokusangamo bamo bamo ababa abalemama, nangu abalwele ba musango uli onse. Limbi nalyo kuti twaba na umu uwabe 'fi mu lupwa lwesu. Bushe tubasunga shani? Bushe tulafyuka ukufuma kuli bena nangu tulalande fintu ifingi pali bena? Na limo tulabafwilishako?

Ubushiku bumo ilyo twali mu ng'anda ya mapepo, umu cemi alepepesha. Awe twamwene fye umulumendo umo aponena panshi. Awe bonse abapaleme pantu ali batendeke ukumutaluka mpaka fye apalama no kuponena panshi. Kwai-shile umwaume umo ukufuma ku ncende imbi, e waishile mutwala panse apo aile mulalika. Ndemona abapaleme nga bali mwafwileko bwangu bwangu na limo mu cilonganino nga tamwali nokufunganya mapepo.

Ubu bwali fye ubulwele ubwapala 'malwele onse. E ico umulwele wino 'yu untu nalandapo ta'alilingile kutinwa. Ifwe fwe bena Kristu tufwile twasambilila ifyakusunga balwele nokubafwilishako.

ukuti mube abafyashi aba luse. Ibukisheni ukufunda abana benu ifya muli Baibele pa kuti balekula na malango ya kwa Lesa, mu myeo yabo.

INTUNGULUSHI:

Umutumwa Paulo atile, takwaba nangu cimo icingaturumya ku kutemwa kwa kwa Kristu, nangu fye kukanaba na bana kwine. Lesa aba uwa luse nga nshi pali ifwe ica kuti alitupelo mweo, amayanda, ubumi, ifilyo, ukutemwa, kabili alitupele pusukilo na ma palo na yambi ayo teti tulumbule. Cilatusakamika ukutwali-lila ukulatotela Yehoba Lesa pe na pe, ukwabulo kuti twibukishe ukumutotela pa fintu ifyo tufwayo kuba nafyo ifyo tushili nafyo pali ino nshita. Na limo apo aba uwacilapo mu busuma bwakwe, e co akanina ukutupela pantu alasala ifitulingile, kabili pa nshita iilingile.

ISAMBILILLO 6

ISAMBILILLO LIKALAMBA: NGA FINSHI IFINGATUFU-
NYA KU KUTEMWA KWA KWA
KRISTU?

ISAMBILILLO LYALELO: UKUBA ABASHIPA MU CITETE-
KELO PA NSHITA YA MATUNKO
MULI KRISTU (PAMO KULWALA
LWALA, UBULEMA, NA FIMBI
PO.)

AMALEMBO YA KUBELENGA: Abena Roma 12:1-2

ICAKUSUNGA PAMTUIMA: *"Tekutula ndesosele kubulwa,
pantu ine ninsambililo kubo wateko
mutima mu mikalile iyo ndimo. Naishi-
bilo kucendwa, naishibila no kusanga-
lala."*

Abena Filipi 4:11

INTUNGULUSHI:

Ilingi line ifwe fwe bali no bumi tatusa-
kamana ukuti ukuba umumi nako kwine lipalo
ukufuma kuli Lesa. Kabili mu nshite shingi
tulailishanya sana sana ukuti tatukwete mwaku-
ti na mwakuti tatukwete ndalama, tatukwete
fyakufwala, tatukwete ng'anda na fimbipo. Ilyo
ifi fyonse fyatuponena, bushe tucita shani?
Pamo nga bena Kristu, kuti twacita shani ifi
fintu nga fyatuponena? Na limo icitetekelo
cesu califwa? Bushe tulatetekela mu fyo Lesa
atulaya? Nomba line, cila muntu muli ifwe
katontonkanye pali ifi fintu no kwasuka ili
ilipusho.

ICIPANDE 1: UKUPOKELELA AMESHO MU CITETEKELo

Belengeni abena Filipi 4:11-13. Nangu
amesho yabe aya'afya kuli ifwe tufwile twaya-
pokelela ne citetekelo. Ibukisheni ubwingi

bwa mesho ayaishileponena pali Yobo, ne fyo
aikele ne citetekelo muli Lesa. Natwibukishe
ukuti mu malwele, na muli fyonse, Shikulwifwe
akatusunga. Umutumwa Paulo atile, "Pantu ine
ninsambililo kuba uwateko mutima mu mikalile
iyo ndimo. Naishibo ku cendwa, kabili naishi-
bila no kusangalala." Ni kwi uko Paulo ali
iyoalembela aya mashiwi? Ali mu cifungo ca
mu musumba wa Roma, lelo ali uwa nsansa.
Alisumine ukuti abe umufungwa, kabili abikile
amaka yakwe ne nshita mu kusambilisha abali
bakasunga wa cifungo, no kulemba pa kuti
afwilisheko abali ba cibusa wakwe mu calo ca
bena Filipi. Kuti mwasanga mashiwi ya pa
kusamwa kwakwe no kusangalala kuntu ali nako
pa kuba na Shikulo Yesu. Icalengele fi fyonse,
citetekelo cakwe muli Lesa. Apele umweo
wakwe onse kuli Lesa, no kwishibo kutila ali
no kuba nankwe.

ICIPANDE 2: UKUSANGALALA MU KUCULA KWAKWE NE
CITETEKELo

Ukusoso' kutila tuleba aba nsansa mu
ma cushi yesu, te kuba na mano ya butumpe. Mu
bena Roma 5:3-5, paulo atile, "Awe te ici ceka,
lelo tutakishisha na mu bucushi, pa kwishibo
kuti ubucushi bucita ukushipikisha, no
ku'hipikisha kucite mibele ya cishinka, ne
mibele ya cishinka icito kucetekela. Awe
ukucetekela takutusebanya iyo, ico ukutemwa
kwesu kwaitilwa mu mtima yesu ukwishiba mu
Mupashi wa mushilo uwapelwe kuli ifwe."

Ilyo lyonse ilyo twaba no bulwele nangu
twalemana, tatufwile kwikala fye no kusosa
atuti, "Kufwaya kwa kwa Lesa ukwabulo kuti
tuye ku cipatala. Tulingile ukuisinga bwino
bwino pamo pene no lupwa lwesu ukupitila mu